

Kommun(er): Samtliga i Uppsala län

Region Uppsala: Samtliga hälso- och sjukvårdsförvaltningar

Fastställt av: TML HSVO

Datum: 2018-11-30

SUF-kunskapscentrum

Innehåll

SUF-kunskapscentrum.....	1
Bakgrund – SUF-Kunskapscentrum	2
Syfte	2
Termer och begrepp.....	2
Omfattning	3
Ansvar.....	3
Genomförande.....	3
Uppdrag – SUF-Kunskapscentrum.....	3
Ledningsgrupp.....	4
Referensgrupp.....	5
Socialt hållbart över tid	5
Planering och uppföljning.....	5
Referenser	5

Bakgrund – SUF-Kunskapscentrum

SUF-kunskapscentrum¹ startade som projekt, finansierat av Allmänna arvsfonden med Regionförbundet i Uppsala län som huvudman. I januari, 2017 övergick det till permanent verksamhet organiserat till Hälsa och habilitering, (numer Nära vård och Hälsa) Region Uppsala. Avtal för Samverkan gällande SUF-Kunskapscentrum har upprättats avseende 2019 – 2023.

SUF-Kunskapscentrums uppdrag är att erbjuda och bistå yrkesverksamma kunskapsunderlag och metodutveckling i deras arbete med barn och föräldrar där någon av föräldrarna har intellektuell funktionsnedsättning och/eller andra kognitiva svårigheter som påverkar föräldraförmågan². Uppdraget ska även stimulera till att yrkesverksamma utvecklar samverkan över verksamhets- och huvudmannagränser i dessa frågor.

Trots det och trots att det finns förhållandevis mycket kunskap om livsvillkoren för de familjer där barn har föräldrar med intellektuell funktionsnedsättning och/eller andra kognitiva nedsättningar, så har föräldrarnas rätt till stöd för att utveckla föräldraförmågan inte uppmärksamats i lika hög grad som när det gäller att utveckla stöd till familjer med andra svårigheter.

För att tillförsäkra barnet och dess föräldrar deras rättigheter behöver familjerna aktivt uppmärksammas, eventuella behov av insatser kartläggas och insatserna anpassas. Att förstå vad det innebär att vara förälder och ha redskap för det i sitt föräldraskap utgör fundament när det gäller att utveckla föräldraförmågan. Det är en förutsättning för att ett barn ska ges möjlighet till trygga uppväxtvillkor.

Syfte

Föreliggande Riktlinje är ett gemensamt dokument mellan Region Uppsala och kommunerna i Uppsala län, där utgångspunkterna för ett samägande av SUF-Kunskapscentrum klargörs.

Genom att erbjuda och bistå yrkesverksamma kunskapsunderlag och metodutveckling i deras arbete med barn och föräldrar där någon av föräldrarna har intellektuell funktionsnedsättning och/eller andra kognitiva svårigheter syftar samägandet till jämlika levnadsvillkor för familjer där någon av föräldrarna har dessa svårigheter som påverkar föräldraförmågan.

Termer och begrepp

SUF-Kunskapscentrum

SUF är en akronym för; Samverkan, Utveckling, Föräldraskap. SUF-Kunskapscentrum är ett regionalt kunskapskluster med särskild kompetens, där kunskap och metoder utvecklas, samlas in och sprids i nära samarbete med yrkesverksamma, föräldrar som har kognitiva svårigheter och med andra kunskapsorganisationer, såsom universitet och högskolor. Den kunskap som tas fram har lokal, regional och/eller nationell och internationell bäring.

Kognitiva funktioner – kognitiva svårigheter

Kognitiva funktioner är de processer som sker i hjärnan när vi tar emot, bearbetar och förmedlar information – förmågan att tänka, känna och lära. De skapar ordning och begriplighet i tillvaron.

¹ För att underlätta läsningen används begreppen SUF-Kunskapscentrum alternativt SUF-KC.

Personer med intellektuell funktionsnedsättning och/eller ADHD, ADD, AST-spektrumtillstånd, förvärvad hjärnskada och/eller svagbegåvning har i olika hög grad kognitiva svårigheter.³

Omfattning

SUF-Kunskapscentrum arbetar med att utveckla, samla och sprida kunskap om stöd till barn och föräldrar i familjer där förälder har intellektuell funktionsnedsättning och/eller andra kognitiva svårigheter som påverkar föräldraförmågan. SUF-KC samfinansieras av Region Uppsala och Uppsala läns åtta kommuner. SUF-Kunskapscentrum riktar sig primärt till professionella som möter barn och föräldrar där förälder har dessa svårigheter. Därutöver fungerar SUF-KC som kunskapsförmedlare till brukare, föräldrar, barn, beslutsfattare, studenter, forskare och i viss mån allmänheten.

SUF-Kunskapscentrum bidrar till högre kvalitet och produktivitet i professionernas arbete genom att bidra med kunskap och stöd i metodutveckling utifrån tre nivåer;

- förebyggande gällande föräldraskap: informerade beslut om att ev. bli förälder respektive under graviditet
- öppna insatser: när barnet har fötts
- barn i samhällsvård: placering.

Ansvar

Med utgångspunkt i samägande har huvudmännen gemensamt ansvar för utvecklingsprocesserna så att kunskaps- och metodutvecklingen bidrar till jämlika levnadsvillkor för familjerna.

Huvudmännen har var för sig ansvar för respektive verksamheters utvecklingsarbete samt uppföljning av det utifrån huvudmännens lokalt upprättade mål och årliga planer.

Genomförande

SUF-Kunskapscentrum är organiserat till Verksamhetsområde Funktionshinder, Nära vård och hälsa. Region Uppsala utgör arbetsgivare. Avtal och riktlinje (VIS) säkerställer uppdrag och genomförande.

Uppdrag – SUF-Kunskapscentrum

SUF-Kunskapscentrum bidrar med kunskap, struktur och stöd till länets professionella i deras arbete med att nå jämlika levnadsvillkor. SUF-Kunskapscentrum tar avstamp i Förenta Nationernas konvention om Barnets rättigheter (Barnkonventionen) och i Förenta Nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, artikel 23; Hem och familj.

SUF-KC riktar sig till många och vittskilda verksamheter inom kommunerna såväl som regionen, varför det finns både bredd och djup i de aktiviteter för kunskap och metodutveckling som länet erbjuds ta del av. Arbetsformerna är praktisknära och involverar professioner och familjer.

SUF-Kunskapscentrums verksamhetsplan ska grunda sig på av huvudmännen lokalt identifierade behov, uppsatta mål och årliga planer gällande föräldraskap vid kognitiva svårigheter. SUF-Kunskapscentrum bidrar till högre kvalitet och produktivitet i professionernas arbete genom att erbjuda huvudmännen:

- omvärldskunskap, nationell och internationell
- utveckla kunskap, samla och sprida kunskap
- metodutveckling

³ Definierat i International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) (2001); WHO.

- konsultation
- främja samverkan över verksamhets- och huvudmannagränser.

Sammanställning över aktiviteter 2019 – 2023, se bilaga.

Ledningsgrupp

För ledning av verksamheten har SUF-KC haft en styrgrupp som har utgjorts av representanter från länets kommuner, Region Uppsala samt Riksförbundet för barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning (FUB). I och med att SUF-KC inte längre är ett projekt utan istället kommer att ha ett ledningsuppdrag att förhålla sig till så ersätts styrgruppen av en ledningsgrupp för ledning och styrning av verksamheten. Ledningsgruppen kommer att ha följande representation:

- en representant från vardera kommunen; Enköping, Heby, Håbo, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammar
- två representanter från Uppsala kommun
- en representant från vardera verksamheter inom Region Uppsala gällande: mödrahälsovård, barnhälsovård och habilitering
- en representant från FUB
- ledningsgruppen leds av representant från SUF-Kunskapscentrum.

Från sina respektive huvudmän har representanterna i ledningsgruppen mandatet att besluta om genomförande enligt fastställd SUF-verksamhetsplan.

Ledningsgruppen rapporterar till HSVO (Hälsa, Samverkan, Vård och Omsorg). Ledningsgruppen har att bereda ärenden till HSVO gällande:

- förändring av avtal
- budgetförändringar
- verksamhetsutveckling och inriktning
- verksamhetsuppföljning.

Ledningsgruppens uppgift är att:

- utgöra kreativ arena med gemensamt ansvar för kunskaps- och utvecklingsprocesserna
- ansvara för att respektive huvudman årligen till SUF-Kunskapscentrum inger lokala mål och verksamhetsplaner grundade i huvudmännens lokala behov
- årligen fastställa verksamhetsplan för SUF, grundad på respektive huvudmans lokala mål och verksamhetsplaner.
- ansvara för att uppföljning av verksamhetsplanen för SUF-Kunskapscentrum sker årligen
- ansvara för att respektive huvudmans uppföljning av lokala mål och verksamhetsplaner årligen inges till SUF-Kunskapscentrum för att utgöra grund inför följande års verksamhetsplan
- ha ett övergripande ansvar för kommunikationen med och stödja de lokala SUF-grupperna.

Åtta lokala SUF-grupper

I varje kommun finns en lokal SUF-grupp. Den tar avstamp i de lokala förutsättningarna. SUF-grupperna utgör hörnsten för kunskaps- och utvecklingsarbetet. Det är en tvärprofessionell samverkan över verksamhets- och huvudmannagränser. Här ingår bland annat yrkesverksamma från socialtjänst, MHV, BHV, förskola, skola och habilitering samt personal från SUF-KC.

SUF-gruppernas uppdrag innebär att utifrån lokalt perspektiv och resurser identifiera behov av kunskap och metodutveckling hos professionella, fånga förbättringsområden och utveckla samverkan i

utvecklingsarbetet över verksamhets- och huvudmannagränser i frågor som rör föräldrar som har kognitiva svårigheter.

Lokala SUF-grupperna har att:

- utgöra kreativ tvärprofessionell arena med gemensamt ansvar för det lokala utvecklingsarbetet i samverkan över verksamhets- och huvudmannagränser
- utgöra lokal kunskapskälla
- ge konsultation
- årligen upprätta mål och en plan för det lokala utvecklingsarbetet
- föra dialog med ledningsgruppens representanter (kommunens respektive regionens) om kunskaps- och utvecklingsfrågor utifrån lokalt uppsatt mål.

Referensgrupp

SUF:s referensgrupp utgörs av föräldrar som har intellektuell funktionsnedsättning och/eller andra kognitiva svårigheter. Referensgruppen är ytterligare en hörnsten och kunskapskälla i uppbyggnaden av kunskap och utveckling gällande föräldraskap när förälder har kognitiva svårigheter.

Syftet är att fånga nya och få angelägna utvecklings- och kunskapsfrågor ytterligare belysta. Referensgruppen granskar och skriver informationsmaterial, utvecklar föreläsningar och föreläser tillsammans med SUF-Kunskapscentrum.

Socialt hållbart över tid

SUF-Kunskapscentrum ska kännetecknas av gemensamt ägande och ansvarstagande över utvecklingsprocesserna så att kunskaperna och erfarenheterna blir socialt hållbara över tid.

Social hållbarhet är ett perspektivseende som länkar samman olika professioner och genererar nya erfarenheter och kunskaper. Processen, innan nya kunskaper får fäste och som en självklar del ingår i verksamhetens dagliga arbete beskrivs som en många gånger komplex och motstridig process⁴. Utvecklingsarbetet gagnas därför av en långsiktig handlingsplan med ett övergripande gemensamt regionalt mål och delmål som utgår från hälso- och sjukvårdens och kommunernas respektive mål, identifierade behov och lokala planer för området.

Planering och uppföljning

Riktlinjen utgör ett gemensamt underlag till Region Uppsalas och kommunernas arbetsprocesser med årliga lokala mål och planer för utvecklingsarbetet gällande stöd till föräldrar som har intellektuell funktionsnedsättning och/eller andra kognitiva svårigheter.

Uppföljning sker av de lokala verksamhetsplanerna i respektive kommun och Region Uppsala. Dessutom sker uppföljning av utvecklingsarbetet genom att Riktlinjen är ett underlag i de planeringsprocesser som genomförs i kommunerna och Region Uppsala. Därmed omfattas riktlinjen av de uppföljningar som genomförs avseende huvudmännens mål och budgetdokument.

Referenser

Alexanderson, Karin (2006). *Kunna, vilja, förstå. Om implementering av systematisk dokumentation för verksamhetsutveckling i socialtjänsten*. Örebro: Universitetsbiblioteket.

Erlingsdottir, Gudbjörg (1999). *Förförande idéer*. Lund: Företagsekonomiska institutionen, Lunds universitet.

Rothstein, Bo (2005). *Vad bör staten göra?* Stockholm: författaren och SNS förlag.

⁴ Erlingsdottir (1999), Alexanderson (2006), Rothstein (2005), Socialstyrelsen (2009).

Socialstyrelsen (2009). *Från föreskrift till praktik – en utvärdering av införandet av normerad användning av begrepp och termer inom hälso- och sjukvård – exemplet landstinget i Kalmar län.*

WHO (2001). *International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF)*. WHO.